

מפגש מס' 39

דף למנחה

ספר מלכים א פרקים י"ד-י"ח

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

- פרק י"ד** - אשת ירבעם אצל אחיה השילוני ונבואה על הכרתת בית ירבעם
- פרק ט"ו** - מלכות אבים ואסא ביהודה; הכרתת בית ירבעם ע"י בעשא
- פרק ט"ז** - הכרתת בית בעשא; ייסוד בית עמרי; בניית יריחו ע"י חיאל בית האלי בימי אחאב
- פרק י"ז** - גזירת הבצורת ע"י אליהו
- פרק י"ח** - מעמד הר הכרמל - אליהו מול נביאי הבעל

מבט על ספר מלכים

ספר מלכים פותח בממלכה המאוחדת - סוף ימי דוד, ומלכות שלמה. אולם האידיליה לא נשמרת לזמן רב, ומיד לאחר מות שלמה מתרחש מרד ירבעם והממלכה מתפלגת לשתי ממלכות: יהודה וישראל. מכאן ואילך הסיפורים בספר מלכים יעברו מממלכת יהודה לממלכת ישראל לסירוגין, ובכל פעם יתארו את המתרחש באותה ממלכה. לכן, המבנה של הספר מורכב, וקשה לעקוב באיזו ממלכה אנו נמצאים.

יחד עם זאת, ניתן לחלק את הספר לחטיבות עיקריות:
א-י"א - מלכות שלמה
י"ב-ט"ז - מפילוג המלוכה עד אחאב (בממלכת יהודה: המלכים רחבעם, אבים, אסא; בממלכת ישראל: בית ירבעם, בית בעשא ותחילת בית עמרי)
מל"א פרק יז-מל"ב פרק ב' - אליהו הנביא והמלך אחאב
מל"ב ג-ח' - אלישע הנביא ובית אחאב
מל"ב ט-י"ז - מיהוא עד חורבן שומרון
מל"ב י"ח עד כ"ה - מלכי יהודה האחרונים, עד החורבן.

סרגל מלכים א:

מלכות שלמה א-יא	מפילוג הממלכה עד אחאב יב-טז	פרקי אליהו יז-כב
--------------------	--------------------------------	---------------------

סרגל מלכים ב:

פרקי אלישע א-ח	מיהוא עד חורבן שומרון ט-יז	מלכי יהודה האחרונים יח-כה
-------------------	-------------------------------	------------------------------

מעניין לשים לב, שהסיפורים על הנביאים אליהו ואלישע תופסים מקום משמעותי מאד במרכז ספר מלכים. היום נתמקד בדמותו של אליהו הנביא.

לימוד מעמיק

ההתמודדות הדתית של אליהו

דמותו של אליהו היא רבגונית ופותחת פתח רחב לדיונים רבים. בשיעור הזה בחרנו להתמקד בהתמודדות הדתית של אליהו עם עובדי הבעל שבראשם עומד מלך ישראל - אחאב.

חלק א': למה בצורת?

אליהו הנביא מופיע בפתאומיות בתחילת פרק י"ז וגוזר בצורת: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַתְּשֻׁבִי מִהַנְּשֻׁבִי גִלְעָד אֶל אַחֲזָב חֵי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי (י"ז, א)

מדוע אליהו גוזר בצורת? הכתוב איננו מסביר במפורש. עלינו להבין את הרקע ההיסטורי והתרבותי של התקופה כדי להבין זאת. אליהו חי בתקופה של אחאב, מלך ישראל. הכתוב מתאר את אחאב כמלך שעשה רע בעיני ה' יותר מכל אשר לפניו. אחאב נישא לאיזבל - נסיכה צידונית. הכתוב מספר שאחאב עבד לאל "בעל" ואף הקים לו מזבח ומקדש בשומרון. כך הפך אחאב את העבודה הזרה מחתרנית לפולחן הרשמי בממלכת ישראל.

הידעת? ?

מי היה הבעל ומה הופך אותו לאל חשוב באותה תקופה? הבעל היה אחד מהאלים הראשיים במיתולוגיה הכנענית. הבעל היה אל הסער הכנעני שהיה אחראי על מערכת הגשמים. האל בעל הפך להיות משמעותי מאוד בכנען מכיוון שבארץ זו יש צורך גדול בגשמים. אחד המיתוסים הכנעניים המרכזיים על האל בעל הוא המלחמה שלו בים יחד עם האלה ענת. מיתוסים אלה אמנם לא נמצאו בכנען, אלא באוגרית, אך לאור הממצאים חוקרים מניחים, שלאוגרית ולכנען יש תרבות משותפת. מרכזיותו של האל בעל בתרבות הכנענית באה לידי ביטוי גם בשמות מקומות רבים בארץ, כמו בעל חצור, בעל צפון, בעל זבוב ועוד.

אם כן, אליהו הנביא אמור להתמודד עם תופעה חמורה, שלא הייתה קיימת עד כה בעם ישראל: הפיכת עבודת הבעל לפולחן רשמי בממלכה, כך שרוב העם נסחף אחריו ומאמין בו. כיצד בוחר אליהו להתמודד עם תופעה זו?

ההיכרות הראשונה עם דמותו של אליהו היא בגזירה קשה על העם, גזירת הבצורת. באופן ראשוני ניתן לחשוב שאלהו גוזר בצורת פשוט כדי להעניש את העם על חטאיו. אולם, בעיון מעמיק יותר נראה כי אין מדובר בעונש סתמי ומקרי, אלא יש סיבה יותר מהותית לגזירת הבצורת.

רד"ק מל"א י"ז, א: והנה גזר אליהו על המטר בקנאתו לה' על עובדי גילולים. כתוב בתורת משה 'וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר...' ובעבור כי הרע מכל אשר לפניו גזר אליהו ואמר לו כי לא יהיה טל ומטר אולי יחזור בו... ובדרש: ...כשמתו בני חיאל כלם הלכו אליהו ואחאב נחם חיאל ואמר אליהו כי בעון שבנה יריחו מתו בניו כדבר ה' אשר דבר יהושע בן נון. אמר לו אחאב: מי גדול משה או יהושע? אמר לו: משה שהיה רבו של יהושע. אמר לו: דברי הרב לא נתקיימו ודברי תלמיד נתקיימו, והלא אמר משה "ועבדתם אלהים אחרים ועצר את השמים" והלא כל ישראל עובדי עבודת גילולים הם ואין השמים נעצרים. קפץ אליהו ואמר ונשבע "חי ה' אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי":

רד"ק מצביע על הקשר בין גזירת אליהו לבין דברי התורה בפרשת "והיה אם שמוע", בה נאמר שארץ ישראל תלויה בגשמים מאת ה', ובמקרה שהעם לא ישמור את מצוות התורה ה' ימנע מהם גשם. בדורו של אחאב, כאשר אליהו רואה שהעם עוזב את דרך ה' בצורה קיצונית, ועובד עבודה זרה, הוא מרגיש שיש צורך לגזור בצורת כדי להביא על העם את העונש הראוי לו בעקבות מעשיהם.

מעבר לכך, ניתן להבין שאין מדובר רק בעונש טכני, אלא בויכוח מהותי תיאולוגי. כפי שראינו, עובדי הבעל האמינו שהאל בעל אחראי על הורדת גשם, והאמינו שהעבודה שהם עובדים לו תבטיח להם גשמים ופרייון של הארץ. אמונה זו סותרת כמובן את האמונה בא-ל אחד, בורא עולם, המשגיח על הכל ומקיים את כל המציאות. תפקידו של אליהו הוא להוכיח לעם את טעותו: לא הבעל אחראי על הורדת הגשמים אלא ה'; לא עבודת הבעל תביא לירידת הגשם, אלא להפך - עבודת הבעל תמנע את הגשמים. אם כן, גזירת הבצורת ע"י אליהו איננה סתם עונש אלא ויכוח תיאולוגי בין אחאב ועובדי הבעל לבין אליהו ועובדי ה'.

חלק ב': האם הבצורת השיגה את המטרה?

במהלך פרק י"ז, אליהו עובר מסע בחל כרית ובצרפת, ודרכו ניתן לראות את השלכותיה של גזירת הבצורת: הארץ מתייבשת - ויהי מקץ ימים ויבש הנחל כי לא היה גשם בארץ (י"ז, ז) וכתוצאה מכך אין מזון, ואנשים רעבים ללחם עד מוות, כפי שניתן לשמוע מדברי האשה מצרפת: - חי ה' אלהיך אם יש לי מעוג כי אם מלא כף קמח בכד ומעט שמן בצפתה... ועשיתיהו לי ולבני ואכלנהו ומתנו (י"ז, יב) ואפילו המלך אחאב בעצמו מחפש מזון לבהמותיו, אשר עומדות למות ברעב: ויאמר אחאב אל עבדו יהוה לך בארץ אל כל מעיני המים ואל כל הנחלים אולי נמצא חציר ונחיה סוס ופרד ולא נכרית מהבהמה (י"ח, ה). האם הבצורת הקשה השיגה את מטרתה?

נראה שלא. אנו לא שומעים שאחאב או מישהו מהעם הגיע לתובנה הנכונה בעקבות הבצורת. אף אחד לא אמר "חטאנו לה", בשונה ממקרים בעבר, בהם העם הבין שהצרה באה לו בעקבות חטאיו והוא מודה בכך. למשל: בסיפור נחש הנחושת: וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת עם רב מישראל: ויאמר ה' אל משה ויאמר חטאנו כי דברנו בה' ונבך (במדבר כ"א, ז-ו); בסיפור מלחמת יפתח עם עמון בתקופת השופטים: ויחר אף ה' בישראל... ויעברו בני עמון את הירדן להלחם... ותצור לישראל מאד: ויזעקו בני ישראל אל ה' לאמר חטאנו לך וכי עזבנו את אלהינו ונעבד את הבגלים: (שופטים י', ז-ו).

לא זו בלבד שאחאב איננו מתחרט על מעשיו, ואיננו חוזר בו, אלא הוא אף מאשים את אליהו בבצורת, מחפש אותו בכל מקום, כנראה כדי להרגו, או להכריח אותו להסיר את הקללה. ולבסוף, כאשר אליהו נראה אל אחאב, מתפרץ בגלוי הויכוח ביניהם: ויהי כראות אחאב את אליהו ויאמר אחאב אליו האתה זה עבר ישראל: ויאמר לא עברתי את ישראל כי אם אתה ו בית אביך בעזבכם את מצות ה' ותלך אחרי הבגלים: (י"ח, ז-ז). אחאב מאשים את אליהו שהוא "עוכר ישראל", פוגע בעם ישראל. לעומת זאת, אליהו מאשים את אחאב שהוא זה שעוכר את ישראל. לטענת אליהו הפגיעה בעם ישראל באה בגלל אחאב, אשר הכניס עבודה זרה לעם ישראל.

שאלה לדיון

מי פוגע בעם ישראל לפי דעתכם?
צפו בסרטון המציג את שתי העמדות:

<http://www.bibleherzog.com/mooc-movie>

חלק ג': עימות חזיתי בהר הכרמל

מאחר והבצורת לא השיגה את המטרה, ואחאב והעם אינם עוזבים את עבודת הבעל, עובר אליהו לעימות חזיתי עם נביאי הבעל. מול אחאב וארבע מאות נביאי הבעל, עומד לבדו אליהו הנביא, נציג ה'. אליהו מציב בפני העם את השאלה: עד מתי אתם פסחים על שתי הסעפים אם ה' האלהים לכו אחריו ואם הבעל לכו אחריו (י"ח, כא). רד"ק מסביר את פשר שאלתו של אליהו:

רד"ק מל"א י"ח, כא: כמו הפיסח שהוא פיסח בשתי רגליו כי מי שפיסח רגלו אחת נוטה על הרגל אחת ומי שהוא פיסח שתי רגליו איננו יודע באיזה רגל יעמוד כן אתם פוסחים על שתי הסעפים והם המחשבות... שאין אתם יודעים לברור בדעתכם מי האלהים אם האלהים אם הבעל. ואם תאמר והלא הם נוטים אחרי הבעל ולא היו נוטים אחרי האלהים, נאמר כי כאשר ראו כי נעצרו הגשמים בדבר אליהו שהיה נביא ה' נטה לבבם אחרי ה' אלא שנביאי הבעל היו מתעים אותם ואומרים להם שלא יניחו עבודת הבעל כי היא תיטיב להם ומפני זה היו פוסחים על שתי הסעפים.

לפי דברי רד"ק, בעקבות הכנסת עבודת הבעל לישראל בצורה כל כך אינטנסיבית, העם היה מבולבל, ולא ידע מהי האמונה הנכונה. גזירת הבצורת, שנועדה לשכנע את העם לחזור לעבודת ה', לא הביאה את העם לאמונה, מפני שנביאי הבעל המשיכו לשכנע את העם לכיוון ההפוך: שרק עבודת הבעל תגרום להורדת הגשם. לכן, כאשר אליהו פונה אל העם בדרישה להכריע בין האמונות, העם איננו יודע מה לענות, ואליהו עובר לנסיון הבא להוכיח באופן ברור מיהו האלוקים.

חשוב לשים לב, שהעובדה שהעם עבד גם את ה' וגם אלילים אחרים לא היתה חדשה. בהשקפה אלילית, אין בעיה עם השניות הזו, אפשר לעבוד לכמה אלים, ואין בכך סתירה. העם כנראה היה שבוי בתפיסה האלילית הזו, ולכן לא ראה בעיה "לפסוח על שתי הסעיפים". אליהו מציב בפני העם, ובעיקר בפני אחאב, הבנה אחרת: עבודת ה' איננה כעבודה לאחד האלים האחרים, אלא היא אמונה מונותיאיסטית, שלפיה יש רק א-ל אחד בלבד, ולכן אין אפשרות לעבוד לא-ל זה בשיתוף עם עבודה לאל אחר. אולם, לעם היה קשה לקבל את הדרישה של אליהו לעזוב את כל האלילים ולעבוד רק את ה'.

שאלה לדיון

נסו להיכנס לנעליו של אליהו: מה אתם הייתם עושים במקום אליהו? כיצד הייתם מוכיחים לעם את טעותו?
לעתים קורה שיש צורך להוכיח אנשים על טעות מוסרית או חינוכית או דתית. מהי הדרך הנכונה והיעילה לעשות זאת? כיצד ניתן לחולל שינוי בחשיבה של קבוצת אנשים?

המבחן אותו מציב אליהו הוא מבחן ירידת האש על הקרבן. וְיִתְּנוּ לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וַיִּבְחָרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וַיִּנְתְּחֵהוּ וַיְשִׂימוּ עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יִשְׂימוּ וְאֵי אֶעֱשֶׂה אֶת הַפָּר הָאֶחָד וְנִתְּנִי עַל הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא אֲשִׂים: וּקְרֹאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵי אֶקְרָא בְּשֵׁם ה' וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יַעֲנֶה בְּאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים (י"ח, כג-כד). בדרך כלל מבחן כזה אמור לבדוק מי האדם הנבחר ע"י הא-ל (כגון, במבחן המחנות של קרח ועדתו: קחו לכם מחנות קרח וְכָל עֵדְתוֹ: וְתָנוּ בְּהֵן אֵשׁ וְשִׂימוּ עָלֶיהֶן קִטְרֶת לִפְנֵי ה' מִחֹר וְהָיָה הָאֵשׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקָּדוֹשׁ. במדבר ט"ז, ו-ז), אולם כאן, המבחן הוא הפוך: ירידת האש על הקרבן לא תוכיח מיהו האדם הנבחר בעיני הא-ל, אלא מיהו הא-ל האמיתי. (אמנם, בהשוואה למבחן המחנות של עדת קרח, יש גם איום מרומז - מה יקרה לאדם שהאל לא יענה לו).

אליהו נותן לנביאי הבעל להיות ראשונים, ומאריך להם את הזמן, ומציע להם לעשות פעולות נוספות, אך למרות כל נסיונותיהם הם לא מצליחים להוריד אש. לאחר הנסיונות הכושלים של נביאי הבעל, מגיע זמנו של אליהו להקריב. אליהו פועל באיטיות, ומקרין בטחון. ראשית, הוא מקרב את העם אליו (בשונה מדרכו עד עכשיו שהרחיקה ממנו את העם). הוא מתקן את הריסות מזבח ה', כסמל לתיקון שאליהו רוצה לעשות בחזרה לעבודת ה'. שתיים עשרה האבנים שאליהו לוקח מזכירות את המזבח והמצבה שבנה משה בתחתית הר סיני, דבר המסמל את כוונתו של אליהו לעשות מעמד של כריתת ברית מחודשת בין ה' לישראל, כפי שהיה בסיני.

בנוסף לכך, אליהו שופך מים בתעלה סביב המזבח. באופן פשוט, שפיכת המים באה להגדיל את הנס של ירידת האש, כפי שמסביר רד"ק:

רד"ק מל"א י"ח, לד: אמר זה להגדיל הנס שתאכל האש במקום המים ולא תכבה אף כי תלחך המים...

בנוסף לכך, ניתן לראות בשפיכת המים ביטוי לנושא שעומד לדיון: יכולת הא-ל להוריד גשם. כפי שמפרש מלבי"ם:

מלבי"ם מל"א י"ח, לד: הנה היה צריך להוריד שפע המטר מן המקור העליון, שידוע כי ארבעה חיות נושאים את המרכבה העליונה והתחתונה שדרך שם תעבור השפע, ולנגדם מלא ארבעה כדים להוריד השפע מארבע כנפות הארץ העליונה שבעולם האצילות אל עולם הכסא:

לאחר כל אלה, אליהו מתפלל לה' תפילה נרגשת שלאחריה העם מקבל הוכחה ברורה מן השמים: וַתִּפֹּל אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל אֶת הָעֵלֶה וְאֶת הָעֵצִים וְאֶת הָאֲבָנִים וְאֶת הָעֶפְרוֹ וְאֶת הַמֵּיִם אֲשֶׁר פָּתְעָלָה לַחֲבָה: וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ ה': הוּא הָאֱלֹהִים ה' הוּא הָאֱלֹהִים: (י"ח, לח-לט) הנס של ירידת האש מן השמים הוכיח לעיני העם, באופן חד משמעי, מיהו הא-ל האמיתי, ונראה שהעם הבין זאת, ובעקבות זאת, הגיע גם הגשם.

חלק ד': האם מעמד הר הכרמל השיג את מטרתו?

האם אליהו הצליח במשימתו? האם העם חזר לעבודת ה'?

מצד אחד - נראה שאחאב אף הוא השתכנע מירידת האש, ולכן איננו מונע מאליהו את הריגת כל נביאי הבעל, ואולי אליהו ראה בכך שיקום של היחסים ביניהם, ולכן הוא מכבד את אחאב ורץ לפני מרכבתו. אולם, מיד לאחר מכן, איזבל מאיימת להרוג את אליהו: **כֹּה יַעֲשֶׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסְפוּן בִּי כִּיעַת מִחַר אֲשִׁים אֶת נַפְשְׁךָ כְּנַפְשׁ אֶחָד מֵהֶם: (י"ט, ב),** דבר המעיד על כך שעדיין איזבל והתרבות שלה הם הבולטים בממלכה. אם כן, המהלך של אליהו לא מצליח מפאת כוחה הרב של איזבל, ובעקבות זאת אליהו מחליט לצאת אל המדבר: **וַיֵּרָא וַיִּקַּס וַיֵּלֶךְ אֶל נַפְשׁוֹ וַיָּבֵא בְּיָד שֶׁבַע אֲשֵׁר לַיהוָה וַיִּנַּח אֶת נַעְרֹ שָׁם: וְהוּא הֵלֵךְ בְּמִדְבַר הַרְדִּי יוֹם וַיָּבֵא וַיֹּשֶׁב תַּחַת רְתֹם אַחַת וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוֹת וַיֹּאמֶר רַב עֵתָה ה' קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא טוֹב אֲנִי מֵאַבְתָּי: (י"ט, ג-ד).** היציאה אל המדבר איננה רק בריחה מפני ידה הארוכה של איזבל, אל מקום שהיא לא תוכל להשיג אותו. היציאה למדבר מסמלת את ההתרחקות מהעם החוטא (בדומה לאמירה של ירמיהו: **מִי יִתְנַנֵּי בְּמִדְבַר מְלוֹן אֲרִיִּים וְאַעֲזֹבָה אֶת עַמִּי וְאַלְכֶּה מֵאַתָּם - ירמיהו ט', א).** אך יותר מכך - היא מבטאת את הייאוש הגדול של הנביא: **וַיִּשְׁאַל אֶת נַפְשׁוֹ לָמוֹת וַיֹּאמֶר רַב עֵתָה ה' קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא טוֹב אֲנִי מֵאַבְתָּי (י"ט, ד)**

אליהו, אשר ניסה להחזיר את העם לעבודת ה' בדרכים הכי דרמטיות ועוצמתיות שאפשר לחשוב עליהן, מרגיש שהוא נכשל, ושואל את נפשו למוות. בהמשך, ה' ינסה להראות לו דרך נוספת להגיע אל לב העם, וכשאליהו יתעקש קנא קנאתי לה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֶב וְאוֹתָר אֲנִי לְבָדִי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ (י"ט, יד), ה' יורה לו למנות אנשים אחרים, שימשיכו אחריו את התהליך של החזרת העם לעבודת ה', אך בדרך אחרת: **אלישע - נביא שיפעל בדרך שונה לגמרי מאליהו, בדרך של אהבה כלפי העם, וסיפוק צרכיהם; יהוא - מלך שיעשה מהפכה מדינית שתשולב במהפכה דתית; חזאל מלך ארם - אויב חיצוני שיפגע בעם וניתן להבין שהוא שליח ה' להעניש את ישראל.**

סיכום

בעקבות נישואי אחאב מלך ישראל עם איזבל, נכנסה עבודת הבעל לעם ישראל בצורה ממלכתית. הנביא אליהו מנסה להתמודד עם התופעה, ולהוכיח לעם ישראל במופתים שה' הוא האלקים, ולא הבעל או אליל אחר. לשם כך הוא גוזר בצורת, שאמורה להוכיח שה' הוא השולט בגשמים ולא הבעל, ולאחר מכן אף מתעמת חזיתית מול נביאי הבעל, ובעזרת ירידת אש מן השמים מוכיח לעם שה' הוא האלקים. אך למרות הכל, העם ממשיך להחזיק באמונתו באילים, ואליהו מתייאש משליחותו.

להרחבה

- [מתן על הפרק - דף לימוד על מל"א פרקים יז-יח](#)
- [מאמר מאת הרב אלחנן סמט על אליהו בנחל כרית](#)
- [מאמר מאת הרב משה ליכטנשטיין על אליהו ועובדיה ועל המתח בין פרישה למעורבות](#)
- [שיעור מאת ד"ר יעל צינגר על המסר של סיפורי אליהו](#)
- [שיעור מאת דוד נתיב על המפגש בין נביא לעם, ועל הקנאות של אליהו](#)
- [שיעור מאת הרב אמנון בזק על מעמד הר הכרמל](#)
- [שיעור מאת נעמה עזיון על הקנאות של פנחס ואליהו](#)
- [שיעור מאת הרב דוד אסולין על עצירת הגשמים ע"י אליהו](#)
- [שיעור מאת הרב אורי שרקי על דמותו של אליהו](#)

הקדמה לקראת השבוע הבא

בשבוע הבא נמשיך ללמוד את פרקי אליהו ואחאב, ובשיעור נעסוק בדמותו של אחאב.